

TEMAT LEKCJI: PRAWA CZŁOWIEKA – TO TYLKO UPRAWNIENIA CZY TAKŻE OBOWIĄZKI?

Autorka: Anna Andruszko	Nazwa szkoły: Publiczne Gimnazjum nr 5 im. Aleksandra Kamińskiego w Opolu
Czas trwania: 90 minut	Poziom edukacyjny: III, IV etap edukacyjny
Związek z podstawą programową: <u>Cele kształcenia – wymagania ogólne:</u> <ul style="list-style-type: none"> Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Uczeń samodzielnie dociera do informacji; rozumie komunikaty o coraz bardziej skomplikowanej organizacji – werbalne i niewerbalne; podejmuje refleksję nad znaczeniami słów i dąży do ich dokładnego rozumienia; krytycznie ocenia zawartość komunikatów. <u>Treści nauczania – wymagania szczegółowe:</u> <ul style="list-style-type: none"> Świadomość językowa. Uczeń rozpoznaje w zdaniach i równoważnikach zdań różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników oraz przydawkę – rozumie ich funkcje. <u>Wartości i wartościowanie:</u> <ul style="list-style-type: none"> Uczeń omawia ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne, np. poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne. 	
Cele: <u>Uczeń i uczennica:</u> <ul style="list-style-type: none"> znają znaczenie słów: prawa człowieka, uniwersalny, indywidualny, solidarnościowy; znają części mowy i zdania; potrafią dokonać rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; potrafią krytycznie oceniać zawartość komunikatów; potrafią omówić zagadnienia egzystencjalne, np. poczucie wspólnoty, solidarność. 	
Metody i formy pracy: dyskusja, praca w grupach, burza mózgów.	

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie: Definiowanie pojęcia – prawa człowieka (burza mózgów).

Nauczyciel wyjaśnia, czym jest system ochrony praw człowieka, tłumacząc, że jest to więź między jednostką (która ma prawa) a państwem (które ma zagwarantować jednostce jej prawa).

Uczniowie wymieniają znane im dokumenty prawne, które stanowią o prawach człowieka (5 minut).

Rozwinięcie: Charakterystyka praw człowieka.

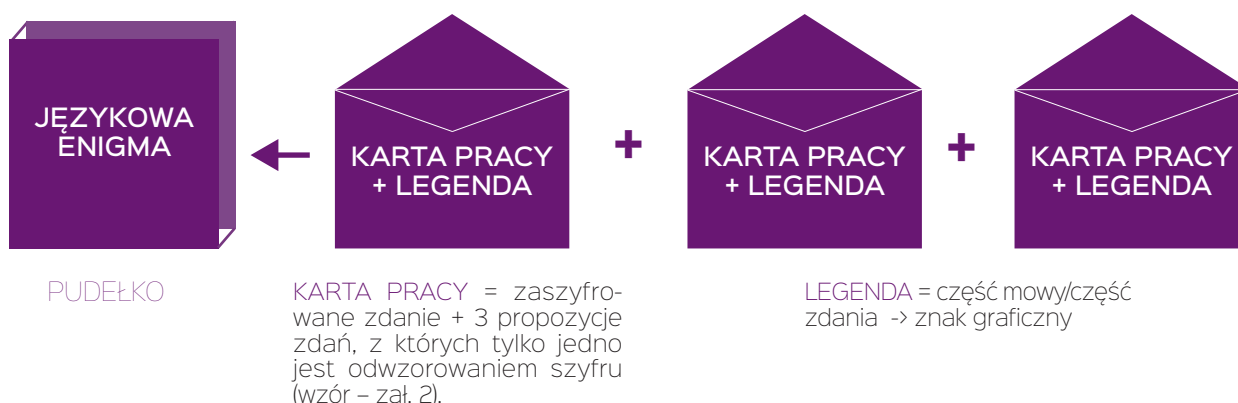
Nauczyciel wyjaśnia, czym jest podział praw człowieka na prawa generacji I, generacji II oraz generacji III (tabela – zał. 1; 10 min).

Zadanie 1 (praca w grupach) – wyjaśnienie znaczenia cech: podstawowe, przyrodzone, niezbywalne, uniwersalne, indywidualne, które charakteryzują prawa generacji I i II. Przedstawiciele grup losują z pudełka po jednej piłeczce (ping-pongowej), na której zapisana jest cecha, a następnie wspólnie z członkami grupy przygotowują plakat. Po omówieniu prac uczniowie zamieszczają je pod I i II kolumną tabeli (10 minut).

Zadanie 2 (praca w grupach) – przypisanie wybranych praw do właściwej generacji.

Kluczem do rozwiązania zagadek jest doskonała znajomość części mowy oraz części zdań. Numer zaszyfrowanego zdania, wskazuje na I, II lub III generację praw człowieka. Wyniki pracy należy przenieść do tabeli (zał. 1; 25 min).

Należy przygotować 5 pudełek zadaniowych według wzoru:

Zadanie 3 (praca w grupach) – charakterystyka praw III generacji.

Uczniowie muszą zdania wpisane do 3. kolumny tabeli przedstawić w formie wykresów. Poprawne schematy wskazują cechy praw III generacji: podstawowe, przyrodzone, niezbywalne, uniwersalne, solidarnościowe (25 minut).

Zakończenie: Wspólne formułowanie odpowiedzi na kluczowe pytanie: *Dlaczego realizacja praw człowieka III generacji jest możliwa tylko przy współudziale każdego z nas?* Warto poddać krótkiej analizie wybrane fragmenty dokumentów (zał. 3), z których będzie wynikało, że system ochrony praw człowieka oparty na relacji jednostka (uprawniona) – państwo (zobowiązane) zakłada odpowiedzialność każdego z nas za realizację praw trzeciej generacji. Cel lekcji zostanie zrealizowany, jeśli wspólna dyskusja doprowadzi do poniższych wniosków:

- prawa III generacji opisują warunki, których spełnienie jest konieczne dla dobrobytu mieszkańców globalnej Północy i Południa, a więc: pokój, rozwój (zrównoważony), czyste środowisko oraz zachowanie światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego;
- realizacja tych praw jest możliwa tylko przy współudziale każdego z nas, dlatego nasze codzienne wybory pomagają jej lub w niej przeszkadzają (15 min).

Tabela

Uczniowie wpisują rozszyfrowane zdania.

GENERACJA I	GENERACJA II	GENERACJA III
to prawa osobiste i polityczne o charakterze ściśle indywidualnym	mają charakter praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych	prawa solidarnościowe

Wzór zadań – ENIGMA JĘZYKOWA nr 1

Legenda

podmiot	orzeczenie	dopełnienie	przydawka	okolicznik
				

Koperta 1:

Szyfr:

Zdania:

Wolność słowa jest zagwarantowana każdemu obywatelowi.

Każdy z nas może mieć własne poglądy.

Dzieci i młodzież mają prawo do nauki.

Uwaga! Stopień trudności zadań może być wyższy dzięki wprowadzeniu rodzajów poszczególnych części zdania lub zaszyfrowaniu części mowy.

Załącznik 3

Zasada 11 Deklaracji Narodów Zjednoczonych w sprawie naturalnego środowiska człowieka

„Polityka w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego prowadzona przez każde państwo musi zwiększyć się, a nie osłabić (...)”.

Zasada 12 Deklaracji Narodów Zjednoczonych w sprawie naturalnego środowiska człowieka

„Zagadnienia środowiskowe są najlepiej rozwiązywane na odpowiednim poziomie przy współpracy wszystkich zainteresowanych obywateli”.

Deklaracja Narodów Zjednoczonych o prawie do rozwoju

„Wszyscy ludzie, indywidualnie i kolektywnie, są odpowiedzialni za rozwój (...)”.

Konstytucja RP

„Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie”.